

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

§. 5. De Jucunditate S. Scripturæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

Quartò denique ad erudiendum in iustitia, id est, ad virtutum perfectionem obtinendam, utilem esse S. Scripturam ingeniosè ostendit S. Gregorius, dum ho. 10. in Ezech. explicans illud Psalmi 103. *Extendens cœlum sicut pellem*, divinam Scripturam confert cum cœlesti corpore, quòd de cano- bis & Sol Sapientiæ, & Luna Scientiæ, & ex antiquis Patribus Stellæ exemplorum, & virtutum omnium luceant. Sed & Liranus id ipsam confirmat, dum illa verba Salomonis Prov. 31. de muliere sapiente prolata: *Stragulatam* (id est, variis coloribus intextam, ideòque intuentium aspectum mirificè pascentem) *fecit sibi*: S. Scripturæ applicat, atque eam sibi fecisse talem vestem, dum virtutum omnium & doctorum disciplinam tradit, atque ad ea magno studio hortatur. Nec horratur duntaxat, sed, ut Joannes Picus apud Balinghem c. 13. præpar. ad loc. comm. n. 10. ait, etiam cogit, & agit, vim infert; *Legis quidem*, inquit, *rudia verba*, & *as- stia, sed viva, sed animata, flamma, aculeata, ad irium spiritum penetrantia, hominem totum potestate mirabili transfra- mantia*. Quam quidem efficaciam citatus Balinghem esse provenire censet, quòd DEI Verbum sit, atq; adeò ad DEUM pertineat, ut omnem sermoni suo perfectionem tribuat, est, non tantum auctoritatem & veritatem ad illustrandum intellectum, sed etiam efficaciam ad movendam voluntatem conferat, singularia scilicet auxilia legentium vel audientium animis largiendo, quibus ad eas virtutes, quas S. Scriptura proponit, & commendat, exereandas impellantur. Id quod Discipuli in Emaus euntes Luc. ult. sunt experti, dum ex- eationem S. Scripturæ à Christo audientes dixerunt: *Non eor nostrum ardens erat in nobis, dum loqueretur nobis in Scri- & aperiret nobis Scripturas?* Ut adeò considerando has veritates merito dixerit S. Augustinus epist. 2. *Ille huic doctus inimicus est animus, qui vel errando eam nescit esse salutari- mam, vel adit agrosando medicinam.*

§. V.

De Jucunditate S. Scripturæ.

Magnam inesse jucunditatem S. Scripturæ, suo jati- dem testimonio S. David, S. Jeremias, & Jonathas sum- gentis Judaicæ Sacerdos confirmârunt, dum primus quor- sum

Pfal. 118. dixit: *Narraverunt mihi iniqui delectationes (vel, ut nostra habet versio, fabulationes ad delectandum compositas) sed non ut lex tua.* Alter verò Jeremias c. 15. de seipso testatur: *Inventi sunt sermones tui, & comedi eos, & factum est mihi verbum tuum in gaudium, & in letitiam cordis mei.* Tertius denique Jothas 1. Mach. 12. Spartiatis in hæc verba scripsit: Nos, cum nullo horum (præsidio scilicet aut foderi) habentes solatio sanctorum librorum, qui sunt in manibus nostris, maluimus mittere ad vos repotare fraternitatem & amicitiam. Oritur autem hæc jucunditas variis ex capitibus.

1. Ex ipsis libris sacris, utpote qui nihil aliud sunt, quàm epistolæ aut eloquia DEI: de quibus proin merito S. David Psal. 118. dixit: *Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua, super mel ori meo.* Et S. Hieronymus ad Paulinum scribens, *Oro te, inquit, Frater carissimo, inter hæc (libros sacros) vivere, ista meditari, nihil aliud nosse, nihil querere, nonne tibi videtur iam his in terris cœlestis Regni habitaculum?* Certè Robertus Rex ita Sacrarum Literarum lectione captus est, ut juratus Petrarchæ affirmavit, eas sibi cariores esse, quàm ipsum Regnum; & si alterutro carendum fuisset, libentius diademate, quàm factis libris cariturum fuisse.

2. Ex ipsa materia S. Scriptura: uti S. Ambrosius super supra citata verba Davidis: *Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua &c.* discurrens insinuat, dum ait: *Bene dulcia, quibus prædicatur remissio peccatorum, vita perennitas, resurrectio defunctorum, quæ perpetue mortis & acerba amaritudinem temperarunt.* Idipsum S. Gregorius Nyssenus aliâ viâ confirmavit, dum Sacras Literas prato florido comparavit, quod mira pulcherrimorum & vernantium florum varietate mirificè tum oculos, tum animos spectantium recreat, cujus quidem tot flores sunt, quot sententiæ: tot areolæ, quot libri, ut adeò mirum non sit, S. Carolum Borromæum dixisse, non esse opus horto, suum enim hortum esse Biblia, in quibus summam ipse recreationem & voluptatem reperiret.

3. Ex sensuum in S. Scriptura repertorum diversitate: quam causam S. Gregorius l. 16. mor. c. 10. in illa verba Job: *Uinc super Omnipotentem deliciis affluere:* insinuat, dum ait: *Uinc super Omnipotentem deliciis affluere, est in amore illius, Scripturæ Sacre epulis satiari. In quibus nimirum verbis tot deliciis*

invenimus, quos ad profectum nostrum intelligentia diversitas accipimus, ut modo nuda nos pascat historia, modo sub tenebris litera velata medullitus nos reficiat allegoria, modo ad altum suspendat contemplatio in presentis vita tenebris iam de luminis aternitatis intermicans.

4. Ex spei, quam excitat, consolatione: quâ de causa S. Paulus Rom. 15. dixit: *Quæcunque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt, ut per patientiam & consolationem scripturarum spem habeamus.* Sic certè de S. Paula S. Hieronymus in vita illius testatur, eam in omni quocunque simili similem sibi, lætâmq; extitisse, eò quòd semper aptis ex Scriptura sententiis solari sese, confortarèque didicisset. adeò meritò P. Claudius Aquaviva Societatis nostræ Generalis in Instructione sua de formandis Concionatoribus scripturæ ait: *Si delectare sit animus, nihil usquam Verbo DEI & Scripturis Sacris est delectabilius, ideo quippe ait Propheta Ezechiel. Dilexi mandata tua super aurum & topazion. Item quàm dilectiora faucibus meis eloquia tua, super mel ori meo. Hanc vim habent ut vel nudè prolata delectent, præterquam quod historiarum varietas, qua inibi continetur, mirum in modum creat audientes; metaphora item & Psalmorum Poesis, & verba autem & Sententia Salomonis, similia quoque ac digna si apto ponantur loco ac tempore, sunt profectò, ut cum Scriptura loquar, tanquam mala aurea in lectis argenteis, ut auris aurea, & Margaritam fulgem.*

§. VI.

De Simplicitate S. Scripturæ.

Per simplicitatem hoc loco aliud nihil intelligitur, quàm vulgaris & inculti stili usurpatio; quo modo acceptam simplicitatem convenire S. Scripturæ, testantur imprimis Origenes, Clemens Alexandrinus, Lactantius & alii apud S. Augustinum c. 23. prolegom., ubi ajunt, Philosophos & Oratores Scripturam velut indifertam, nimumque vulgarem simplicem contempisse, eò quòd judicium de eadem in majestate sensuum, sed verborum tulerint vilitate. S. Augustinus l. 3. conf. c. 5. de se faretur: *Non, sicut quorundam, ita sensi, cum attendi ad illam scripturam, sed*